

Bestemming onbekend

Paul Mosier
Uitgeverij Lemniscaat

Vakken

*Nederlands, aardrijkskunde,
geschiedenis, kunst*

ISBN: 978 90 477 0994 7

prijs: €14,95

Over het boek

Als Riders grootmoeder sterft, is er nog maar één familielid bij wie ze terecht kan: een oudoom in Chicago die ze nooit eerder heeft ontmoet. Om daar te komen wordt ze in Californië op de trein gezet voor een dagenlange reis. Helemaal aan haar lot overgelaten is ze niet: omdat ze minderjarig is, wordt ze in de gaten gehouden door Dorothea, een medewerkster van de spoorwegmaatschappij. Rider heeft niet veel bezittingen: alleen een rugzak, wat geld voor eten voor onderweg – dat ze op de eerste dag al uitgeeft – en een doos met iets belangrijks erin.

Tijdens haar reis komt Rider erachter dat de trein een wereld op zich is, met bijzondere bewoners die ze gaandeweg beter leert kennen.

Maar een treinreis is ook tijdelijk, dus van al die mensen die ze net heeft leren kennen zal ze ook weer afscheid moeten nemen. En wat zit er toch in die doos die zij koestert?

Meer informatie op: www.lemniscaat.nl

Over de auteur

PAUL MOSIER schrijft al zijn hele leven, maar sinds 2011 ook boeken. Hij woont in Phoenix, Arizona, met zijn vrouw en twee dochters, en is dol op treinreizen. Na twee in eigen beheer uitgegeven romans is *Bestemming onbekend* zijn jeugdboekendebuut, dat jubelend is ontvangen.

WWW.NOVELISTPAULMOSIER.WORDPRESS.COM

Meer informatie op: www.lemniscaat.nl

LESSUGGESTIES

Doelgroep:	<i>Bestemming onbekend</i> is geschikt voor 12+. Onderstaande opdrachten zijn geschikt voor kinderen van de eerste klassen van het voortgezet onderwijs.
Tijdsinvestering:	Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van één uur tot een lessencyclus van enkele lessen
Uitvoering:	Klassikale start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk

Inleiding

Toon het omslag van *Bestemming onbekend* en introduceer het verhaal en de auteur aan de hand van de tekst op het omslag.

Toon vervolgens de kaart van de Verenigde Staten en wijs de belangrijkste locaties aan die een rol spelen in het boek:

- Palm Springs (waar Rydr met haar oma woonde)
- Los Angeles (waar Rydr overstapt op de Amtraktrein naar Chicago)
- Chicago (waar Rydr moet uitstappen om naar haar oudoom te gaan)

Maak duidelijk dat de afstand tussen Palm Springs en Chicago met de trein meer dan 3000 km bedraagt, meer dan van Amsterdam naar Istanboel.

Vertel dat je op zo'n lange reis natuurlijk moet eten en slapen. Rydr heeft maar een klein beetje geld meegekregen, lang niet genoeg om de hele reis eten van te kopen. En slapen moet ze in haar stoel, want een slaapwagon kost ook geld dat er niet is.

Maar hoe belangrijk ook: slapen en eten is niet wat Rydr het allermeeest bezighoudt. Dat is wat ze achter de rug heeft, ze heeft namelijk veel meegemaakt: haar vader heeft ze nooit gekend, haar moeder overleed toen ze tien was, haar oma bij wie ze daarna moest gaan wonen was niet altijd aardig voor haar en is nu ook dood. En nu gaat ze naar iemand die ze niet kent. Met een trommel waarvan niemand weet wat erin zit.

Ze heet trouwens niet echt Rydr, maar ze heeft een kaartje om haar hals met haar foto zodat de Amtrakmensen weten wie ze is. Op dat kaartje staat haar achternaam en 'rider' – passagier. Dat woord 'Rider' adopteert ze als haar nieuwe naam en verandert ze later in 'Rydr'.

Laat uw leerlingen met deze kennis brainstormen over de gevoelens en gedachten die Rydr zou kunnen hebben tijdens haar reis door Amerika. (Verdriet, eenzaamheid, boosheid, avontuur, spanning, onverschilligheid...) Laat uw leerlingen ook verklaren waarom ze deze emoties/gevoelens zou kunnen hebben.

Uitvoering

Maak een selectie uit een of meer van de volgende opdrachten en leid deze in bij de leerlingen.

MOGELIJKHEID 1: FRAGMENT 1

Lees fragment 1 en beantwoord de onderstaande vragen. Het is hierbij handig als je het hele boek hebt gelezen.

FRAGMENT 1 (P. 5-16)

De lucht is nog licht als we wegrijden. De zon hangt achter ons, legt een laag goud over de heuvels van Los Angeles.

Vanuit de trein zie je andere dingen dan vanaf de snelweg. Je ziet oude dingen, en droevige dingen, en mooie dingen, en monsterlijke dingen opgehoopt langs het spoor. Oude stadsbuurten met ouderwetse bioscopen die namen hebben als Bijou en hopen spoorbielzen en betonblokken, en verroeste metalen gebouwen, en verroeste auto's, en verroeste mensen die je vanaf hun stoffige achterplaats aanstaren, en honden zonder halsbanden die nergens heen sjokken.

Ik voel me net zo'n zwervhond, maar ik zit in een grote trein die voorbijrolt, en ze stoppen om naar me te kijken. Ik steek mijn hand op om ze gedag te zeggen.

De zon gaat onder terwijl we door een opening in de bergen rijden. Ik bedenk dat dit misschien mijn laatste Californische zonsondergang is, en ik vraag me af of ik dat erg vind. Californië heeft me sowieso nooit willen hebben. Het heeft me maar net verdragen.

Als het eenmaal donker is, valt er buiten weinig meer te zien om me af te leiden. Ik kijk op mijn SpongeBob-horloge maar dat is al eeuwen kapot. Eigenlijk maar goed ook, want het duurt nog twee dagen voordat we in Chicago zijn.

Ik sta op en kijk in de tas in het bagagerek of daar iets in zit waarmee ik de tijd kan doden. Ik hoor Dorothea achter me.

'Wat zit er in die trommel?'

Ik draai me naar haar toe. 'Sieraden,' antwoord ik vlug zonder er bij na te denken. 'Gewoon wat spulletjes die ik van mijn vader heb gekregen voor kerst en verjaardagen. Hij is regisseur en zit vaak in Europa.'

'O. ken ik misschien films van hem?'

'Vast niet. Hij is Frans dus hij draait vooral films die niet in het Engels zijn. In Amerika vinden de mensen ze raar. Maar daar wint hij er prijzen mee.'

'Dan zul je wel trots op hem zijn.'

Ik haal mijn schouders op. 'Volgens mij voelt hij zich schuldig omdat hij zo veel weg is, geeft hij me daarom robijnen en parels en smaragden. Ik draag ze eigenlijk nooit, maar ze zullen wel veel waard zijn dus ik neem ze maar mee.'

'Aha. Nou, ik zal ze voor je in de gaten houden, lieverd.'

'Merci,' zeg ik. 'Dat is "bedankt" in het Frans.'

Ze glimlacht en loopt verder het gangpad in.

Ik weet haast zeker dat ze me niet gelooft, maar het gaat haar niks aan wat er in de trommel zit en of ik wel of geen vader heb.

1. Beschrijf kort in je eigen woorden welke indruk je krijgt van Rydr bij het lezen van dit fragment. Gebruik tussen de tien en vijftien woorden.
2. Verklaar wat Rydr zou kunnen bedoelen met 'verroeste' mensen.
3. Wat bedoelt Rydr met 'Californië heeft me sowieso nooit willen hebben'?
4. Hoe is het SpongeBob-horloge van Rydr kapotgegaan? (Deze vraag kun je alleen beantwoorden als je het hele boek hebt gelezen.)
5. Wijs in dit fragment twee leugens van Rydr aan. Waarom vertelt Rydr deze onwaarheden? Gebruik minstens tien woorden.
6. Waarom is het niet waarschijnlijk dat in de trommel werkelijk kostbare sieraden zitten?
7. Voelt Rydr zich gelukkig? Uit welke stukjes in dit fragment kun je dit opmaken? Waarom wel of waarom niet? Gebruik minstens vijf zinnen of vijftientig woorden.

MOGELIJKHEID 2: FRAGMENT 2

Lees het fragment 2 en beantwoord de onderstaande vragen.

FRAGMENT 2: (P. 44-45)

Als ik ga zitten voel ik me wat beter. Voelen is iets wat ik zo min mogelijk probeer te doen. Ik word er steeds beter in. En sinds ik in Los Angeles nog voor het instappen al het geld van het maatschappelijk werk aan snacks heb uitgegeven, ben ik erachter dat je met enorme hongersnaks anders meer hoeft te voelen. Maar enorme honger is ook niet echt een alternatief, dus ik leid mezelf liever op andere manier af.

Een daarvan is mijn favoriete boek, en ik haal het uit mijn tas. Het stelt eigenlijk weinig voor, en het is te kort en ik heb het te vaak gelezen om er de tijd in de trein mee te kunnen doden. Misschien is het meer een knuffeldekentje in de vorm van een boek. Het heet *Daar schijnt de zon*, en het is ongelooflijk klef. Maar het werkt. Ik ken het praktisch uit mijn hoofd, maar toch open ik het en begin het te lezen. Het is bijna een liedje.

*Daar schijnt de zon, daar schijnt de maan.
Zo vlak bij mij, hier ver vandaan.
Licht in mijn ziel, ligt in mijn ogen.
Beschijn mijn weg, van o zo hoge.*

Het boekje is klein genoeg om in een broekzak te passen en ik loop er al zo lang mee rond dat de hoeken zijn afgesleten. Soms voelt het als een slaapliedje, en soms voelt het als een grote leugen die ik graag wil geloven.

Ik heb het uit mijn hoofd geleerd dus ik hoef het niet eens te lezen. Maar ik houd van de vorm van de letters en hoe ze afsteken tegen het papier.

1. Waarom probeert Rydr zo min mogelijk te voelen, denk je?
2. Wat bedoelt Rydr met 'Misschien is het meer een knuffeldekentje in de vorm van een boek'?
3. Maar het werkt', denkt Rydr in dit fragment. Wat werkt er en hoe werkt het?

4. Heb jij ook een lievelingsboek? Zo ja: welk boek en waarom hou jij van dat speciale boek? Zo nee: waar zou jouw lievelingsboek over moeten gaan en waarom juist daarover?

MOGELIJKHEID 3: DICHTEN

Gedichten spelen een grote rol in *Bestemming onbekend*. Ga nu zelf dichten. Doe dat aan de hand van de volgende richtlijnen:

1. Knip een foto uit een tijdschrift, neem er een van thuis mee naar school of zoek op een andere manier een afbeelding. Dit kan een foto zijn van een persoon, maar ook van een dier, een voorwerp of een landschap.
2. Laat je door de afbeelding inspireren en schrijf een gedicht van minstens vier en maximaal tien regels over je onderwerp. Het mag rijmen, maar dat hoeft niet.

Voor de docent

Hierbij kunt u eventueel gebruikmaken van de volgende website, waar tal van opdrachten staan over dichten:

<http://www.taalvormingentaaldrukken.nl/AT/AT704.htm>

Laat enkele gedichten voorlezen in de klas, maar houd hierbij rekening met mogelijke kwetsbaarheden van uw leerlingen. Verplicht niets.

De gedichten kunnen alle kanten uit gaan, afhankelijk van de fantasie van uw leerlingen, maar u kunt natuurlijk ook een specifieke opdracht geven en de onderwerpen afbakenen. Een mogelijk aansluitend onderwerp bij het thema van *Bestemming onbekend* zou kunnen zijn: emoties.

MOGELIJKHEID 4: ZOEK DE ROUTE

Zoek Rydrs route. Ga naar: <https://www.amtrak.com/southwest-chief-train>

Op deze pagina zie je de route die Rydrs trein heeft gevolgd op de reis van Los Angeles naar Chicago.

Opdracht:

1. Noteer de Amerikaanse staten de trein doorheen komt.
2. Noteer de steden waar de trein stopt.
3. Kies uit de hele lijst van opdracht 2 drie willekeurige steden uit. Zoek informatie over deze drie steden en schrijf over alle drie minstens vijf leuke weetjes op.

Voor de docent

In plaats van opdracht 3 kunt u de leerlingen ook een werkstukje laten maken over een van de steden op de route, waarbij uw leerlingen dieper op de betreffende plaats ingaan.

In plaats van deze opdracht kunt u ook aandacht besteden aan de geschiedenis van de spoorwegen in Amerika of Nederland, of aan de diversiteit van de Amerikaanse staten.

MOGELIJKHEID 5: COMPLIMENTENSPEL

Aan het eind van het boek krijgt Rydr complimenten over haar persoonlijkheid. Af en toe complimenten krijgen is belangrijk om je goed te voelen. Vraag daarom aan je docent om met de klas of in kleine groepjes het Complimentenspel te spelen.

Op de site <https://complimentenspel.nl/> kunnen onder meer gratis complimentenkaartjes worden gedownload.

Nog leuker is om zelf complimentenkaartjes te maken en die uit te delen aan je klasgenoten en je docenten. Vergeet daarbij niet dat *iedereen* complimenten kan gebruiken.

MOGELIJKHEID 6: BINGO

De oma van Rydr is gek op Bingo. Ontwerp een bingospel over *Bestemming onbekend* met behulp van een van de volgende websites:

- <https://bingobaker.com/> (maximaal 8 bingokaarten gratis)
- <https://drive.google.com/file/d/0B7rTzhEc8BGRVWZDcms4NG5HV0k/view>

Deze woorden uit *Bestemming onbekend* kun je bijvoorbeeld gebruiken:

Rydr	Carlos	Californië
Caleb	Moeder	Arizona
Bonzo	Oma	New Mexico
Stinky	Les & Ray	Colorado
Dorothea	Los Angeles	Kansas
Neal	Chicago	Missouri
Amtrak	Illinois	

MOGELIJKHEID 7: WIE IS WIE?

Er komen verschillende personages voor in *Bestemming onbekend*. Wat weet je van hen? Gebruik de tabel hieronder en vergelijk je antwoorden met die van je klasgenoten. Wie weet het meest?

NAAM / ROL	WAT WEET IK VAN HEM OF HAAR?
Rydr	
Moeder	
Oma	
Neal	
Dorothea	
Carlos	
Bonzo	
Stinky	

Caleb	
Machinist	

MOGELIJKHEID 8: VOORLEZEN

Dit boek leent zich er uitstekend voor om voorgelezen te worden. De docent kan bijvoorbeeld elke les vijf minuten voorlezen.

MOGELIJKHEID 9: BOEKVERSLAG

Lees *Bestemming onbekend* in zijn geheel en maak een boekverslag waarin in elk geval aan de orde komen:

1. De uitgave van het boek (titel, schrijver, jaar van uitgave, uitgeverij)
2. Het verhaal (personages, onderwerp en belangrijke gebeurtenissen)
3. Je eigen mening over het boek

MOGELIJKHEID 10: HET MEISJE IN DE SPIEGEL

Wanneer Rydr het moeilijk heeft, kijkt ze in een spiegel en praat tegen het meisje dat ze ziet, zoals in het fragment hieronder (blz. 101-102):

FRAGMENT (P. 101-102)

‘Hallo,’ zeg ik.

‘Hallo,’ zegt het meisje in de spiegel.

‘Jij bent mijn dochter,’ zeg ik. Dat zeg ik vaak tegen haar en ze zegt het ook altijd tegen mij. Volgens dokter Lola was het een goede oefening, en ook al vond ik het eerst nogal sneu klinken, uiteindelijk was ik het wel met haar eens.

Ze ziet er niet uit alsof ze verdriet heeft, meer alsof ze heel vaak verdrietig is geweest. En af en toe gelukkig. Ze heeft een beetje taartglazuur boven haar lip, waar ik om moet glimlachen, waar zij weer om moet glimlachen, en ze likt het weg.

‘Ik vertrouw je,’ zeg ik tegen haar.

‘Ik vertrouw jou ook,’ zegt ze.

‘Weet je nog, vorig jaar? Dat begon als de allerergste verjaardag ooit.’

‘Ja,’ zegt het meisje in de spiegel. ‘Moeder dood, geen vader, geen vrienden. Alleen een chagrijnige oma met een cupcake van de supermarkt en één kaarsje dat ze aanstak met haar sigaret.’

‘Toen pikten Les en Ray je in van oma.’

Ik glimlach. ‘Ze hadden een prinsessentaart en een kroontje gekocht. En ze waren verkleed als narren.’

‘Jij zei tegen ze dat twaalf te oud was om te doen alsof je een prinses was.’

‘Ik weet het,’ zeg ik. Maar het was fijn om een dag prinses te spelen.’

‘Het werd de mooiste verjaardag ooit,’ zegt ze.

‘Ja. Tot vandaag.’

Ze veegt haar ogen af met haar mouw en glimlacht dan. Ik wens haar een prettige verjaardag, en zij wenst mij hetzelfde. Dan lazen we elkaar kusjes toe en laat ik haar achter.

Opdracht:

Speel deze scène of een andere uit het boek na. Bij deze scène kunnen twee leerlingen tegenover elkaar gaan staan en elkaar spiegelen.

MOGELIJKHEID 11: FOTOREPORTAGE VAN JE EIGEN REIS

In jouw klas zitten misschien leerlingen die uit een heel ander deel van de stad of de omgeving komen. Of misschien moet jij zelf wel een eind reizen om naar school te gaan.

Opdracht:

Maak een fotoreportage met je mobiel of een (geleend) fototoestel over jouw weg naar school. Waar woon je? Waar kom je langs? Is er iets bijzonders onderweg? Presenteer je foto's aan de rest van de klas, bijvoorbeeld door ze op een groot vel papier te plakken en in de klas te hangen.

Voor de docent

Check of elke leerling de mogelijkheid heeft om foto's te maken. Laat de leerlingen de producten presenteren om deze opdracht een duidelijke afronding te geven.

MOGELIJKHEID 12: SCHRIJF EEN VERVOLG

De treinreis stopt in Chicago, maar het verhaal van Rydr niet. Wat gebeurt er met haar na haar aankomst?

Opdracht:

Schrijf een vervolg van maximaal 500 woorden of 1 A4.

Voor de docent

Het is leuk om enkele van de verhalen voor te laten lezen in de klas of groep. Houd hierbij wel rekening met leerlingen die het boek nog willen lezen, maar dat nog niet hebben gedaan (*spoiler alert*).

Afsluiting

Laat de leerlingen hun eindproducten in de klas presenteren of maak er een tentoonstelling van, die u, bijvoorbeeld, tijdens een ouderavond kunt tonen of een semi-permanente plaats op uw school kunt geven.